

Метод «круглого стола» состоит в обсуждении клинического случая группой студентов во главе с опытным преподавателем, который приобретает характер врачебного консилиума. Таким образом обогащается объем уже изученного материала, происходит его упорядочивание и усвоение.

Ключевые слова: усовершенствование преподавания, дисциплина «внутренняя медицина», проблемное обучение, метод «деловой игры», метод «круглого стола».

IMPROVEMENT OF THE STUDYING METHODS OF «INTERNAL MEDICINE» AMONG STUDENTS OF 5TH AND 6TH COURSES AT THE DEPARTMENT OF INTERNAL MEDICINE № 2 AND CLINICAL IMMUNOLOGY AND ALLERGOLOGY OF KHARKIV NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY

Kravchun P. G., Borzova O. Yu., Kozhyn M. I., Ryndina N. G., Titova G. Yu., Zaikina T. S., Rynchak P. I.

Abstract. Modern standards of higher medical education require the teaching staff of professionally-oriented departments to introduce new approaches in the study of clinical disciplines. That is why a high range of problem-based methods are used at the department of internal medicine № 2 and clinical immunology and allergology. Problem-based learning involves organization of learning through self-mastery of knowledge in the process of solving of educational problems, development of creative thinking and cognitive activity of students. The technology of problem-based learning is not particularly varied, because the inclusion of students in active cognitive activities is based on a series of stages, which should be implemented gradually and comprehensively. An important component of problem-based learning is creation of a problem situation. Its understanding completes the first stage. At the second stage of the problem solving («closed») a student analyses the knowledge that he has, realizes that they are not enough to answer, and actively joins to the process of their searching. The third stage («open») is aimed at acquiring of various methods needed for solution of the problem.

We usually use the technique of «business game» and «round table».

The goal of the «business game» is to establish a correct diagnosis based on complaints, anamnesis of the disease, results of additional examinations, a treatment tactics and preventing approaches. Duration of the game for one group is 20 minutes, for the academic group — 1 hour.

The «business game» technique allows not only to assess the complexity of students' knowledge, imitate their future professional activity, but also analyse of the false results. It might identify the most vulnerable moments which require additional attention. In the process of a business game, students have a motive for analysis of diagnostic information according to the role that they perform, and developing the skill to work with it. In addition, the skill is formed to adequately perceive someone else's point of view.

The «round table» technique involves a discussion of a clinical case by a group of students, which is led by an experienced teacher. It acquires the character of a medical consillium. Students have 15 minutes for this assignment. During this time a teacher gives students information about the patient, formulates issues that need to be addressed, directs students in the process of discussion, but does not directly interfere with the discussion. This technique allows to learn and order new information appropriately.

Key words: improvement of studying, internal medicine, problem-based learning, «business game» technique, «round table» technique.

Стаття надійшла 11.01.2018 року

DOI 10.29254/2077-4214-2018-1-1-142-237-240

УДК 378:8-177.014

Крижанівська А. Є., Скрипко В. Д., Дяків І. Б.

ПЕДАГОГІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ ЯК ФАКТОР ВЗАЄМОДІЇ

ВИКЛАДАЧА І СТУДЕНТА НА КАФЕДРІ ОНКОЛОГІЇ

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» (м. Івано-Франківськ)

anna.nivska@gmail.com

Вступ. Серед навчальних дисциплін, що викладаються у сучасній вітчизняній медичній вищій школі, онкологія посідає особливе місце. Вона передбачає формування у студента-медика базового розуміння основ клінічної онкології, що потребує вміння знаходити ефективні шляхи та засоби вирішення завдань і навичок орієнтуватися в певних ситуаціях тощо [1,3]. Відповідно якість підготовки фахівця в сучасних умовах визначається не тільки рівнем його знань, але й професійними вміннями, що дозволяють йому творчо вирішувати проблеми,

які виникають, активно взаємодіяти з людьми на основі встановлення суб'єктних відносин. Одним з найбільш важливих моментів у цьому є кооперація, спілкування та співпраця, що складається між викладачем і майбутнім лікарем. Її ефективність на заняттях залежить від безлічі факторів (успішного визначення цілей спільної діяльності, відповідності педагогічної тактики конкретного завдання даної взаємодії, активності самих студентів і т. д.). Серед них важливу роль відіграє чинник оптимального вибору методів навчання, реалізація яких у конкретних

умовах освітнього закладу дає високий рівень якості підготовки студентів [6,8].

Метою даної роботи було презентувати основні можливості взаємодії викладача та студента як основи для успішного вивчення онкології у світлі сучасних педагогічних тенденцій вищої медичної школи.

Комунікативна взаємодія викладача та студента відбувається переважно у словесній формі, тобто у процесі мовного спілкування. Говорячи про педагогічне спілкування як комунікативний процес, не можна оминати увагою власне процесу спілкування.

Спілкування – це процес взаємодії між людьми, у якому відбуваються обмін діяльністю, інформацією, досвідом, умінням і навиками, а також результатами діяльності. Спілкування є одним із виявів людської сутності, особистісною формою існування і функціонування суспільних відносин. Воно є невід’ємною і дуже важливою стороною людського існування, необхідною передумовою формування людини як соціальної істоти, здатної до співіснування із собі подібними [2]. Що стосується педагогічного спілкування, то це – професійне спілкування педагога з усіма учасниками навчально-виховного процесу, яке спрямоване на створення оптимальних умов для здійснення мети, завдань виховання і навчання.

Одним із суттєвих аспектів навчання у вищих навчальних закладах є постійна взаємодія викладача і студента. У процесі цієї взаємодії відбувається особистісне зростання, морально-духовне збагачення обох сторін, що є необхідним елементом спадковості поколінь. У межах цього процесу провідна роль належить викладачу, функції якого мають специфічні якості й ознаки, а особистісні психологічні характеристики здатні впливати як на навчально-виховний процес загалом, так і на особистісний розвиток кожного студента. У певному сенсі викладач є центральною фігурою у вищому навчальному закладі, йому належить і стратегічна роль у розвитку студента протягом професійної підготовки. На сучасному етапі реформування вищої школи педагогічний процес дедалі більше спирається на гуманістичну психологію, яка ґрунтується на визнанні самоцінності особистості як унікальної цілісної системи. “Суб’єкт-суб’єктна” парадигма є основою особистісно-орієнтованої педагогіки, яку може втілювати у життя лише той педагог, який сам утвердився як особистість, є достатньо самоактуалізованим [10]. Ще свого часу видатні педагоги А. Макаренко, В. Сухомлинський та інші говорили про мудру владу педагога в спілкуванні: “Мистецтво і майстерність виховання полягають у тому, щоб уміти бачити себе в образі вихованця, в тій істоті, що мислить, відчуває, переживає, істоті, яку ми творимо з маленької дитини” [10].

Педагогічне спілкування завжди цілеспрямоване. При цьому сам педагог ніби знаходиться одночасно в декількох “площинах”: він безпосередньо взаємодіє з партнером, спостерігає за собою і своїми діями з позицій їх “професійної відповідності” (рефлексивний контекст спілкування), тримає на контролі свідомості ціль, яку прийняв найпершою, і одночасно оцінює доцільність її збереження або за-

міни на нову (раціональний контекст спілкування). Отже, часто педагогічне спілкування є засобом вирішення власних навчальних або виховних завдань, ініціатором, організатором і головною керівною ланкою якого є викладач. Педагогічне спілкування виконує такі функції: взаємопізнання вихователя і вихованця; обмін думками, почуттями та інформацією; організація і здійснення різноманітних та багатограних навчально-виховних заходів; самовираження, самовизначення і самоутвердження учасників цього процесу [9].

Звідси випливає, що педагогічне спілкування – система соціально-психологічної взаємодії між викладачем та студентом, спрямована на створення оптимальних соціально-психологічних умов для спільної діяльності.

Педагогічне спілкування як професійно-етичний феномен вимагає від викладача спеціальної підготовки не лише щодо технології взаємодії, а й морального досвіду, педагогічної мудрості в організації взаємин зі студентами, колегами у різних сферах навчально-виховного процесу. За своїм змістом і сферою функціонування воно може бути професійним і непрофесійним. Професійне педагогічне спілкування є комунікативною взаємодією педагога зі студентами, колегами, спрямованою на встановлення сприятливого психологічного клімату, психологічну оптимізацію діяльності, стосунків. Воно забезпечує передання через викладача студентам людської культури, допомагає у засвоєнні знань, сприяє формуванню ціннісних орієнтацій під час обміну думками. На противагу йому непрофесійне педагогічне спілкування породжує страх, невпевненість, спричинює зниження працездатності, порушення динаміки мовлення, небажання думати і діяти самостійно, відчуженість, стійке негативне ставлення до педагога, навчання [7].

Окрім того, професійне педагогічне спілкування передбачає високу його культуру, яка засвідчує вміння педагога реалізовувати свої можливості у спілкуванні з іншими людьми, здатність сприймати, розуміти, засвоювати, передавати зміст думок, почуттів, прагнень у процесі навчання і виховання. Безумовно, в основу стилю спілкування викладача покладено його загальне ставлення до студентів і професійної діяльності в цілому. Воно може бути активно-позитивним, пасивно-позитивним, ситуативно-негативним, стійким негативним. Якщо у педагога стабільне активно-позитивне ставлення до студентів, то він виявляє ділову реакцію на їхню діяльність, допомагає у важку хвилину, відчуває потребу в неформальному спілкуванні. Вимогливість у поєднанні із зацікавленістю викликає у студентів довіру. Пасивно-позитивне ставлення викладача визначається установкою лише на вимогливість та суто ділові стосунки, які можуть забезпечити успіх у навчанні. Звідси – сухий, офіційний тон, брак емоційного забарвлення взаємин, що збіднює спілкування і гальмує творчий розвиток вихованців. Професійні особливості мовленнєвої діяльності викладача полягають в організованості її залежно від умов педагогічного спілкування, доборі мовних та

мовленнєвих засобів, виходячи з потреб, завдань взаємодії викладача зі студентами, їх поведінки.

Педагогічна ефективність мовлення викладача залежить від рівня володіння мовою, правильного вибору мовних засобів, від культури мови. Важливими його характеристиками є змістовність, логічність, точність, ясність, стислість, простота та емоційна виразність, образність, барвистість мовлення. Правильна вимова, вільне, невимушене оперування словом, відмова від вульгаризмів, провінціалізмів, архаїзмів, слів-паразитів, зайвих іншомовних слів, наголошування на головних думках, фонетична виразність, інтонаційна розмаїтість, чітка дикція, розмірений темп мовлення, правильне використання логічних наголосів та психологічних пауз, взаємовідповідність між змістом і тоном, між словами, жестами та мімікою – необхідні елементи мовної культури викладача [4]. Саме тому культура спілкування між викладачем і студентами ґрунтується на дотриманні загальних правил поведінки, тобто етикету. Оскільки моральна культура спілкування є складовою культури педагогічного спілкування, то важливим аспектом педагогічного спілкування є етика мовлення, або мовний етикет. Система ритуалів і відповідних

словесних формул, що вживаються з метою встановлення контакту та підтримання доброзичливої тональності, і становить мовний етикет [4,5].

Отже, до культури педагогічного спілкування належать перш за все загальні норми спілкування, що зумовлюються характером суспільного ладу і ґрунтуються на здобутках минулого і сучасного.

Висновки. Педагогічне спілкування – це професійне спілкування викладача зі студентами на занятті і поза ним, спрямоване на створення сприятливого психологічного клімату. Неправильне педагогічне спілкування породжує страх, невпевненість, ослаблення уваги, пам'яті, працездатності, порушення динаміки мовлення і, як наслідок, поява стереотипних висловлювань вихованців, тобто у них знижується бажання і вміння думати самостійно, збільшується конформність у поведінці. У кінцевому рахунку – народжується стійке негативне ставлення до викладача, а потім і до предмета. Отже, саме завдяки ефективному педагогічному спілкуванню створюється сприятлива атмосфера для позитивних змін особистості викладача; розвитку особистості студента, оволодіння ним знаннями й уміннями, необхідними для становлення майбутнього фахівця.

Література

1. Ataman OV. Suchasni vykykly patofiziolohiyi yak navchal'niy dystsyplyni. Kudy ydemo? [Internet]. Dostupno: <http://zavantag.com/docs/298/index-109431.html> [in Ukrainian].
2. Butenko NYu. Komunikatyvni protsesy u navchanni: pidruchnyk. K.: KNEU; 2004. 383 s. [in Ukrainian].
3. El'skyy VN, Lynchevskaya LP, Zyablytsev SV, y dr. Prepodavanye patolohycheskoy fizyolohyy na sovremennom etape razvytyya vyssheho medytynskoho obrazovannya. Tavrycheskyy medyko-byolohycheskyy vestnyk. 2012;15(3)ch.2(59):263-5. [in Russian].
4. Zahnitko AP, Danylyuk IH. Ukrayins'ke dilove movlennya: profesiyne i neprofesiyne spilkuvannya. Donetsk: TOV VKF "BAO"; 2004. 480 s. [in Ukrainian].
5. Kan-Kalyk VA. Uchytelyu o pedahohycheskom obshcheny. M.: Prosveshchenye; 1987. 190 s. [in Russian].
6. Moreva NA. Osnovy pedahohycheskoho masterstva. M.: Prosveshchenye; 2006. 320 s. [in Russian].
7. Savenkova LO. Profesiyne spilkuvannya maybutnikh vykladachiv yak ob'yekt psykholoho-pedahohichnoho upravlinnya [monohrafiya]. K.: KNEU; 2005. 212 s. [in Ukrainian].
8. Shcherban' P. Sutnist' pedahohichnoyi kul'tury. Vyshcha shkola Ukrayiny. 2004;3:67-71. [in Ukrainian].
9. http://eduknigi.com/ped_view.php?id=108
10. <http://horting.org.ua/node/1437>

ПЕДАГОГІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ ЯК ФАКТОР ВЗАЄМОДІЇ ВИКЛАДАЧА І СТУДЕНТА НА КАФЕДРІ ОНКОЛОГІЇ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Крижанівська А. Є., Скрипко В. Д., Дяків І. Б.

Резюме. У статті аналізуються особливості та функції педагогічного спілкування, висвітлюються проблеми соціально-психологічної взаємодії між викладачем та студентами, розглядається специфіка етикету як основного чинника педагогічного спілкування. Педагогічне спілкування – це професійне спілкування викладача зі студентами на занятті і поза ним, спрямоване на створення сприятливого психологічного клімату.

Ключові слова: педагогічне спілкування, етикет, комунікація, міжособистісні стосунки.

ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ ОБЩЕНИЕ КАК ФАКТОР ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ И СТУДЕНТА НА КАФЕДРЕ ОНКОЛОГИИ ИВАНО-ФРАНКОВСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО МЕДИЦИНСКОГО УНИВЕРСИТЕТА

Крыжановская А. Е., Скрипко В. Д., Дяков И. Б.

Резюме. В статье анализируются особенности и функции педагогического общения, освещаются проблемы социально-психологического взаимодействия между преподавателем и студентами, рассматривается специфика этикета как основного фактора педагогического общения. Педагогическое общение – это профессиональное общение преподавателя со студентами на занятии и вне его, направленное на создание благоприятного психологического климата.

Ключевые слова: педагогическое общение, этикет, коммуникация, межличностные отношения.

PEDAGOGICAL COMMUNICATION AS A FACTOR OF INTERACTION BETWEEN A TEACHER AND A STUDENT AT THE DEPARTMENT OF ONCOLOGY, IVANO-FRANKIVSK NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY

Kryzhanivska A. E., Skrypko V. D., Dyakiv I. B.

Abstract. The peculiarities and functions of pedagogical communication are analyzed in this article, the problems of socio-psychological interaction between a teacher and students are lightened, and the characteristic of verbal portrait of a teacher is given. Besides, the specific of etiquette as the main agent of pedagogical communication is surveyed. Pedagogical communication is the professional communication of pedagogue with all the participants of educational and upbringing process which is directed on the creation of optimal conditions for the achievement of aim and tasks of upbringing and training. Pedagogical communication – a system of socio-psychological interaction between the teacher and the student, aimed at creating optimal socio-psychological conditions for joint activities. It provides the transfer through the teacher to students of human culture, assists in the learning of knowledge, promotes the formation of value orientations in the exchange of ideas. In contrast, unprofessional pedagogical communication generates fear, uncertainty, reduces performance, disturbs the speech dynamics, unwillingness to think and act independently, alienation, a stable negative attitude towards the teacher, learning. That's why constant interaction of a teacher and students is one of the important aspects of life in higher educational institution. Personal growing, spiritual and creative enrichment of both sides which are the important elements of heredity of generations takes place in the process of this interaction. In frames of this process the main role belongs to the teacher, whose functions have specific qualities and features and personal psychological characteristics are able to influence as on the educational and upbringing process in general, as on the personal development of every student. Pedagogical communication as a personal and ethic phenomena demands from the teacher special preparation not only concerning the technology of interaction, but moral experience, pedagogical wisdom in organization of interrelations with students, parents, colleagues in different spheres of educational and upbringing process too. Besides, professional pedagogical communication supposes its high culture, which proves the ability of pedagogue to realize his skills in communication with other people, ability to perceive, to understand, to gain and to pass the content of the thoughts, feelings and desires in the process of education and upbringing. Professional peculiarities of verbal activity of a teacher are in its organizing independence from the conditions of pedagogical communication, in selecting of verbal measures according to the necessities and tasks of interaction of a teacher with students and their behaviour. Pedagogical communication helps a teacher to organize interaction during classes. Not limiting only by the informational function, it creates conditions for exchanging by attitudes and troubles, it helps the assertion of students in the group and provides cooperation in auditory. The pedagogical effectiveness of the teacher's speech depends on the level of language fluency, the correct choice of language means, and the culture of language. Its important characteristics are content, logic, accuracy, clarity, conciseness, simplicity and emotional expressiveness, imagery, colorfulness of speech. So, due to the effective pedagogical communication the favourable atmosphere for positive changes of a personality of a teacher, for the development of personality of a student and gaining knowledge and skills necessary for future specialists are created. Consequently, the culture of pedagogical communication is primarily the general norms of communication, which are determined by the nature of the social system and are based on the achievements of the past and modern.

Key words: pedagogical communication, etiquette, communication, interpersonal relationships.

Стаття надійшла 27.01.2018 року

DOI 10.29254/2077-4214-2018-1-1-142-240-242

УДК 614.2 : 61

Скрипко В. Д.

ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ХІРУРГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» (м. Івано-Франківськ)

skrypko.vasil@gmail.com

Одним із важливих завдань вітчизняної хірургії є підготовка і постійне підвищення кваліфікації лікарів-хірургів, впровадження в практику новітніх технологій вітчизняної та світової хірургії, максимальне розширення світогляду спеціалістів не тільки у своїй галузі, але і у фундаментальних проблемах медичної науки [1,5].

Стрімкий розвиток освітніх та інформаційних технологій сприяє застосуванню інноваційних систем викладання у ВНЗ, адаптованих до сучасних вимог передових країн світу.

Основним завданням сучасної післядипломної освіти є перехід від концепції набуття знань, умінь

і оволодіння практичними навичками до концепції освіти, що всебічно розвиває лікаря, як особистість. В теперішніх реаліях потрібно використовувати найбільш ефективні методи навчання, відповідно до дисципліни, які дадуть позитивний наслідок, та базуватимуться на трьох складових: теоретичний курс, стимуляційний тренінг та клінічне навчання [3]. Інтенсивний розвиток інформаційно-комп'ютерних телекомунікаційних систем сприяє широкому впровадженню в освітній процес післядипломної підготовки технологій дистанційного навчання. Під дистанційною освітою розуміють комплекс освітніх послуг, який надається за допомогою інформаційно-навчального